

(Bijlage van het Regeringsverslag.)

Opgaven voor de verschillende gewesten of havens afzonderlijk, worden te gelijk met eenige recapitulatiestaten nopens den aard der in- en uitgevoerde goederen, de landen van herkomst en bestemming, de vlaggen der schepen en de ontvangen regten, aange troffen in de staten hierachter voorkomende als bijlagen E E, n°. 1—10.

§ 6. Binnenlandsche handel.

De berigten omtrent den binnenlandschen handel ontvangen, ofschoon op zich zelve te onvolledig om hier te worden overgenomen, getuigen over het algemeen van levendig vertier. Voor bijzonderheden ten aanzien van dit onderwerp moge daarom worden verwezen, deels naar het aangeteekende in vorige verslagen deels naar de gewestelijke mededeelingen in hoofdstuk C., afd. III., van het tegenwoordig Verslag (1).

§ 7. Staat van de Nederlandsch Indische scheepvaart.

Omstreeks het eind van 't jaar was de Nederlandsch-Indische koopvaardijvloot zamengesteld als volgt:

14 (2) stoomschepen, groot	1 746 lasten;
7 schepen, "	3 218 "
121 barken, "	21 204 "
36 brikken, "	3 618 "
106 schoeners, "	3 902 "
77 wankangs, toops en andere Euro- peesch getuigde vaartuigen, groot	3 089 "

Te zamen 361 schepen en vaartuigen, metende 36 777 lasten;

waarvan alleen op Java en Madura te huis behoorden 172 bodems, met eene gezamenlijke inhoudsgrootte van 21 602 last.

Het aantal bodems leverde, vergeleken met het cijfer der beide voorgaande jaren, geen noemenswaardig verschil op; de inhoudsgrootte was daarentegen (wat betreft de schepen en vaartuigen op de buitenbezittingen te huis behoorende) beduidend meer.

Eerste zeebrieven werden gedurende 1865 verleend voor 24 schepen en vaartuigen, of 5 meer dan in 't vorig jaar, zijnde stoomschepen, 1 fregat, 6 barken, 5 brikken, 8 schoeners en 1 kotter, te zamen metende 3356 last, tegen 2315 last in 1864. Van deze 24 bodems waren er 3 in Nederland en 12 in den vreemde gebouwd. 8 zeebrieven werden verleend aan Europeanen, 5 aan Chinezen, 8 aan Arabieren en 3 aan inlanders.

§ 8. Scheepsbouw.

Onder de in Nederlandsch Indië bestaande particuliere scheepstimmerwerven mag die te Dassoon als de voornaamste worden aangemerkt. Zij heeft gewoonlijk 150 à 200 werklieden in dienst en is in staat groote bestellingen uit te voeren. Als bewijs hiervoor kan worden aangenomen, dat er verscheidene gouvernementsskruisboten zijn gebouwd en dat ook groote zeestoombooten door haar werden afgeleverd. Het drijvend droogdok van Onrust onderging er belangrijke herstellingen. De inrigting verkeerde in zeer bloeienden toestand.

Minder was dit het geval met de werven van Grisee en Soerabaja, die er ook op zijn ingerigt om groote schepen te bouwen. Tot dus ver lag de oorzaak hiervan in de moeilijkheid om hout van groote afmetingen te bekomen.

De scheepstimmerwerven van Japara en Djawana (Japara) geraakten meer en meer in verval, omdat de vrije aankap in de nabij gelegen bosschen niet meer geoorloofd is en het hout dus tegen hooge prijzen moet worden aangekocht.

's Gravenhage, 1 Mei 1868.

De Minister van Kolonien,

J. J. HASSELMAN.

(1) Over eene aan de gewestelijke autoriteiten aanbevolen onthouding van alle bemoeienis met den binnenlandschen handel, zie men de paragraaf betreffende den eigen landbouw der bevolking in den aanhef van hoofdstuk N hiervoren.

(2) Hieronder 10 in dienst van de stoomboot-onderneming CORES DE VRIES en 4 dienende voor het vervoeren van reizigers door Straat Madura. Bovendien worden nog de volgende 8 stoomschepen opgegeven, welke inhoudsgrootte echter niet is vermeld gevonden, als: 3 voor het onderhouden van de gemeenschap tusschen de haven en de reede van Batavia, 1 dienstdoende ter reede Samarang, 1 voor het vervoeren van goederen langs de rivier Tjitarum, 1 als voren langs de Solo-rivier, 1 in dienst van de Billitonmaatschappij en 1 toebehoorende aan den eigenaar der Pamanoeckan- en Tjiassemlanden.

[58. 3.]

BIJLAGE A.

- N°. 1. Algemeene staat der bevolking van Java en Madura (met uitzondering van het leger en de soldatenkinderen) bij het eind van het jaar 1865, vergeleken met hetzelfde tijdstip van het jaar 1864.
- " 2. Aantal mannen, vrouwen en kinderen, waaruit de vorenstaande totalen zijn zamengesteld.
- " 3. Verdeeling van het in den voorgaanden staat opgegeven aantal Europesche mannen, vrouwen en kinderen op Java en Madura.
- " 4. Ouderdom der Europesche mannen en vrouwen.
- " 5. Beroepen der Europesche mannen.
- " 6. Aantal gepensioneerde landsdienaren, begrepen in den voorgaanden staat onder de rubriek: "Zonder beroep."
- " 7. Beroepen der Chinezen.
- " 8. Beroepen der Arabieren.
- " 9. Beroepen der andere vreemde Oosterlingen.
- " 10. Aantal inlandsche hoofden, beambten en geestelijken op Java en Madura bij het eind van 1865.
- " 11. Aantal leerlingen op Java en Madura, die de godsdienstscholen bezochten.
- " 12. Bevolking der particuliere landen onder n°. 1 begrepen.
- " 13. Staat der bevolking van de bezittingen buiten Java en Madura (met uitzondering van het leger en de soldatenkinderen) bij het einde van het jaar 1865.
- " 14. Verdeeling der in den voorgaanden staat opgegeven cijfers van de Europesche bevolking in de bezittingen buiten Java en Madura.
- " 15. Aantal inlandsche christenen in Nederlandsch Indië, ultimo 1865.
- " 16. Sterkte van het Nederlandsch-Indische leger bij het einde van het jaar 1865. (Vergelijk hoofdstuk D, afdeling I, § 2.)
- " 17. Aantal soldatenkinderen in Nederlandsch Indië bij het einde van 1865.
- " 18. Aantooning van de vergunningen tot inwoning gedurende 1864 verleend, op Java en Madura door den Gouverneur-Generaal, elders door de hoogste gewestelijke gezaghebbers.
- " 19. Opgave van de ter kennis der Regering gekomen ongelukken, waardoor in 1865 menschen het leven hebben verloren.

[58. 4.]

BIJLAGE B.

ADATS in werking in de afdeling Mokko-Mokko, adsistent-residentie Benkoelen.

Strafwetboek in werking bij de marga- en doesoenhoofden in de afdeling Mokko-Mokko.

Marga-regeling.

Art 1.

Voor elke marga is een hoofd aangewezen; hij wordt gekozen bij meerderheid van stemmen door de bevolking en door het gewestelijk gezag aangesteld.